

Motion till riksdagen

1989/90:Fi302

av Mona Saint Cyr och Ewy Möller (båda m)

Konsekvensbeskrivningar i propositioner som berör kommunernas ekonomi

I budgetpropositionen låter regeringen kommunernas avgifter för skatteutjämningen stiga till 69 öre per skattekrona och landstingens till 46 öre. Detta gäller för 1990. Slutsatsen blir, att de kommunala skattesatserna beräknas höjas med i genomsnitt 36 öre under året. Medelskattesatsen blir därmed 31:16. Det är onekligen inte den nivå, som skulle utgöra grund för den s.k. skattereformen.

I en annan proposition har regeringen föreslagit riksdagen att Göteborg och Malmö ska beviljas lån på 900 milj kronor resp. 600 milj. kr. Lånen förutskickas också bli räntefria under tre år. Avsikten är att kommunerna ska uppnå ekonomisk balans. Lånen villkoras med krav på viss politisk styrning! Dessvärre finns det fler kommuner, som skulle behöva ekonomiskt bistånd, med den politik som förs.

Vi har i tidigare motioner påpekat de miljardindragningar, som staten gjort på kommunernas bekostnad. Någon neddragning på dessa ambitioner har ej försports. Samtidigt fortsätter över vältringarna av nya stora uppgifter på kommunerna. Ekvationen går inte ihop. Åtskilliga exempel på de nya åtagandena gavs i fjolårets motion.

Trots finansutskottets principiella instämmanden i vårt krav på konkreta konsekvensanalyser av alla de ekonomiska övervältringar, som sker på kommunerna, tycks ingenting nytt hända på detta område. Regeringen fortsätter att lägga förslag, som saknar redovisning av konsekvenserna också på det ekonomiska planet. Snart har vägs ände nåtts.

Det räcker att omnämna bara några av de senaste förslagen och besluten för att exemplifiera detta förhållande. Kommunaliseringen av lärarna är ett sådant upprörande exempel. Kommunerna torde svårligen i dag kunna överblicka de kostnader, som detta centrala beslut medför för dem och deras kommuninvånare. Kommunernas hemtjänst drabbas vidare tillsammans med ett oräkneligt antal andra arbetsområden i samhället av beslutet om de inskränkta bilavdragen. I en så liten kommun som Kinda t ex har detta konto i ett slag fördubblats, vilket innebär en utgift på 3 milj. kr. – något som beslutsfattarna näppeligen förutsåg, då årets budget med Sveriges högsta kommunalskatt lades fast. I Västervik beräknar man, att motsvarande kostnader torde hamna på 4 milj. kr. Mjölby var den första kommunen i landet, som beslutade att höja ersättningen för anställda, som använder bil i tjänsten.

Höjningen där blev 50 procent! Detta skedde för att förhindra kaos i den kommunala verksamheten på det nya året.

Hade beslutet – negativt som det är och uppleves – föregåtts av en sansad konsekvensanalys, hade åtminstone kommunerna varit förvarnade och kunnat förebygga beslut, fattade under stress.

Kostnadsanalyser och konsekvensbeskrivningar i propositioner som berör den kommunala sektorn har sålunda visat sig alltmer nödvändiga. Detta gäller inte enbart beslut av påtaglig ekonomisk karaktär utan också andra sådana av t.ex. lagstiftningskaraktär, som indirekt innebär kostnader för kommunerna. Riksdagen måste formulera ett klart krav på att sådan redovisning sker.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om centrala beslut med kostnadsdrivande effekter på kommunerna och om behovet av såväl kostnadsanalyser som konsekvensbeskrivningar i regeringens propositioner.

Stockholm den 17 januari 1990

Mona Saint Cyr (m)

Ewy Möller (m)